

Legální práce prospívá všem!

Jste zaměstnancem?

Co znamená legální práce?

- Ochrana a výhody: důchodové a sociální pojištění, zdravotní péče, placená dovolená a ochrana před nezákonným propuštěním nebo jiným porušením pracovního práva.
- Pravidelné vyplácení mezd, placení příspěvků na sociální zabezpečení a příslušných daní.

Je má práce hlášena?

Kontrolní seznam

Měli byste mít...

- **Pracovní smlouvu**, v níž jsou uvedeny pracovní podmínky, povinnosti a práva, informace o zaměstnavateli a o tom, kdo je odpovědný za výplatu vaší mzdy.
- **Pravidelné výplatní pásky** uvádějící skutečnou pracovní dobu, přesčasy, zvláštní příplatky (např. za noční směny nebo směny ve svátek).
- **Ochranu před diskriminací** na pracovišti na základě pohlaví, genderu, náboženství, národnosti nebo etnického původu.
- **Nárok na přestávky v práci**, dovolenou a dny volna.
- **Právo na volno pro pracovní neschopnost z důvodu nemoci** a ochranu v případě pracovních úrazů a nemocí z povolání.
- **Registraci v systému sociálního zabezpečení**, např. pro důchody, nezaměstnanost, zdravotní péči.
- **Právo na zastupování**, členství v odborech a právo stávkovat.
- **Pravidelně placené příspěvky**, např. příspěvky na důchodové pojištění.

Podnikáte?

Zaměstnáváte, nebo plánujete zaměstnávat pracovníky?

Co znamená legální práce?

- Dodržování pracovněprávních pravidel a předpisů, přiznání práv, na něž mají zaměstnanci nárok.
- Zajištění spravedlivé hospodářské soutěže mezi podniky.
- Vytváření stabilního a motivujícího pracovního prostředí, které vede k produktivnímu pracovišti.
- Předcházení sankcím, pokutám, obviněním a rizikům poškození dobré pověsti.

Jako majitel firmy a zaměstnavatel byste měli...

- Dodržovat podmínky zaměstnávání stanovené předpisy vaší země. Kontrolovat, zda:
 - ▶ dodržujete vnitrostátní pravidla pro kolektivní vyjednávání o mzdách a srážkách ze mzdy,
 - ▶ platíte daně a příspěvky na sociální zabezpečení podle předpisů,
 - ▶ správně vystavujete výplatní pásky,
 - ▶ poskytujete volno z důvodu pracovní neschopnosti, mateřské dovolené, svátků a roční dovolenou podle příslušných právních předpisů.
- Vést o evidenci zaměstnanců, jejich skutečně odpracovanou pracovní dobu a veškeré informace o platbách podle platných vnitrostátních předpisů a předpisů EU.
- Dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zajistit svým zaměstnancům bezpečné pracovní prostředí.
- Ujistit se, že vaši zaměstnanci mají právo legálně pracovat ve vaší zemi.

Pokud vlastníte firmu a nejste si jisti, jaká pravidla platí ve vaší zemi pro legální zaměstnávání pracovníků, můžete se...

- obrátit na místní inspektorát práce,
- obrátit na národní a/nebo místní organizaci zaměstnavatelů,
- obrátit na instituce příslušné pro pracovní předpisy a bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Za nelegálního zaměstnance můžete být považováni, pokud...

*Dostáváte výplatu
v hotovosti na ruku bez
smlouvy – **nelegální práce***

Jestliže nemáte písemnou pracovní smlouvu a váš zaměstnavatel vám vyplácí mzdu na ruku, aniž by vaši práci zaregistroval nebo odváděl daně a sociální příspěvky, jedná se o nelegální práci.

*Část mzdy je
vyplácena v hotovosti –
nelegální práce*

Pokud váš zaměstnavatel vykáže pouze část vaší pracovní doby a zbytek vyplácí v hotovosti, jedná se o nelegální práci. Patří sem i neevidované přesčasy a směny navíc. Může se to zdát pohodlné, ale omezuje to vaše práva a nechává vás to bez úplného právního dokladu o vykonané práci.

*Jste osoba
samostatně výdělečně
činná, ale zachází se s vámi jako
se zaměstnancem – **závislá samostatná
výdělečná činnost***

Pokud jste registrováni jako osoba samostatně výdělečně činná, ale pracujete pod kontrolou vedoucího, dodržujete stanovenou pracovní dobu, nebo jste závislí na jednom klientovi, může se jednat o fiktivní samostatnou výdělečnou činnost. To znamená, že se s vámi zachází jako se zaměstnancem bez práv a ochrany. V některých zemích můžete být považováni za zaměstnance s plnými pracovními právy, i když jste registrováni jako osoba samostatně výdělečně činná, zejména pokud někdo řídí vaši práci, určuje vám mzdu a vy osobně vykonáváte práci.

Co můžete dělat?

1. Obrátit se na místní inspektorát práce

Inspektoráty práce a kontrolní orgány provádí v podnicích kontroly. Mohou vám poradit, jak oznámit nelegální práci. Inspektoráty práce často poskytují informace o vašem právu, jak požadovat nevyplacenou mzdu v souladu s právem EU.

2. Obrátit se na odbory

Odbory zastupují zaměstnance, prosazují jejich práva a lepší pracovní podmínky. Vedou dialog s organizacemi zaměstnavatelů. Obraťte se na místní odbory nebo na vaše zástupce na pracovišti.

Více informací

Na webových stránkách **Evropského orgánu pro pracovní záležitosti** najdete své národní kontaktní místo a získáte rady.

<https://www.ela.europa.eu>

Evropský orgán pro pracovní záležitosti
Landererova 12, 811 09 Bratislava I, Slovensko

Úřad pro publikace
Evropské unie

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2025

© Evropský orgán pro pracovní záležitosti, 2025

Print ISBN 978-92-9415-187-2 doi:10.2883/8096497

HP-01-25-025-CS-C

PDF ISBN 978-92-9415-186-5 doi:10.2883/0290030

HP-01-25-025-CS-N

Obálka © Gorodenkoff/stock.adobe.com; © JackF/stock.adobe.com; © wavebreak3/stock.adobe.com. Vnitřní stránky © K Seisa/peopleimages.com/ stock.adobe.com; © New Africa/stock.adobe.com